

**NHỮNG LUẬN ĐIỂM CƠ BẢN TRONG TÁC PHẨM
“MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CHỦ NGHĨA XÃ HỘI
VÀ CON ĐƯỜNG ĐI LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM”
CỦA TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN PHÚ TRỌNG**

BASIC THEORETICAL POINTS IN THE SECRETARY-GENERAL NGUYEN PHU TRONG'S WORK “SOME THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF SOCIALISM AND THE WAY GOING TO SOCIALISM IN VIETNAM

NGUYỄN XUÂN TẾ^()*

TÓM TẮT: Bài viết hệ thống các luận điểm cơ bản trong tác phẩm quan trọng của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng. Tổng Bí thư khẳng định mạnh mẽ ý chí của toàn Đảng, toàn dân tiếp tục hành trình và vững bước đi trên con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn.

Từ khóa: luận điểm cơ bản; con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội; thực tiễn đất nước Việt Nam.

ABSTRACT: This article systemizes basic theoretical points in an important work written by Secretary-General Nguyen Phu Trong. Secretary-General Nguyen Phu Trong strongly asserted the whole Party's will, the whole population are continuing the journey and firmly going on the way of building socialism which our Party, Uncle Ho and people chose.

Key words: basic theoretical point; the way of building socialism; practice of Vietnam.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong niềm tự hào và xúc động kỷ niệm 130 năm Ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại, tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” của Giáo sư, Tiến sĩ Nguyễn Phú Trọng, Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam như một thông điệp khẳng định mạnh mẽ ý chí của toàn Đảng, toàn dân tiếp tục hành trình và vững bước trên con đường mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn. Bằng tất cả tình cảm và lòng nhiệt huyết của mình, với tầm cao trí tuệ và bản lĩnh cách mạng trong phân tích lý luận và thực tiễn, Tổng Bí thư đã củng cố vững chắc thêm cho người đọc nhận thức chính trị và niềm tin khoa học vào con đường

đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Trong bài viết này, chúng tôi nêu một số luận điểm cơ bản trong tác phẩm quan trọng của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng.

2. NỘI DUNG

2.1. Đi lên chủ nghĩa xã hội là khát vọng của nhân dân ta, là sự lựa chọn đúng đắn của Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh, phù hợp với xu thế phát triển của lịch sử

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã đặt ra câu hỏi lớn: chủ nghĩa xã hội là gì, đi lên chủ nghĩa xã hội bằng cách nào và đã nói lên tình cảm, trách nhiệm của Đảng ta luôn trăm trở, suy nghĩ, tìm tòi, lựa chọn để từng bước hoàn thiện đường lối, quan điểm và tổ chức thực hiện, làm

^(*) PGS.TS.GVCC. Tổng Biên tập Tạp chí Khoa học, nguyentuan@yaho.com, Mã số: TCKH28-15-2021

sao để vừa theo đúng quy luật chung, vừa phù hợp với điều kiện cụ thể của nước ta.

Tâm huyết biết bao thể hiện trong từng câu chữ của Tổng Bí thư: *“Chúng ta cần một xã hội mà trong đó sự phát triển thực sự vì con người, chứ không phải vì lợi nhuận mà bóc lột và chà đạp lên phẩm giá con người. Chúng ta cần sự phát triển về kinh tế đi đôi với tiến bộ và công bằng xã hội chứ không phải gia tăng khoảng cách giàu nghèo và bất bình đẳng xã hội. Chúng ta cần một xã hội nhân ái, đoàn kết, tương trợ lẫn nhau, hướng tới các giá trị tiến bộ, nhân văn, chứ không phải cạnh tranh bất công, “cá lớn nuốt cá bé” vì lợi ích vị kỷ của một số ít cá nhân và các phe nhóm. Chúng ta cần sự phát triển bền vững, hài hòa với thiên nhiên để bảo đảm môi trường sống trong lành cho các thế hệ hiện tại và tương lai, chứ không phải để khai thác, chiếm đoạt tài nguyên, tiêu dùng vật chất vô hạn độ và hủy hoại môi trường. Và chúng ta cần một hệ thống chính trị mà quyền lực thực sự thuộc về nhân dân, do nhân dân và phục vụ lợi ích của nhân dân, chứ không phải chỉ cho một thiểu số giàu có”* [2, tr.2]. Tổng Bí thư khẳng định: *“... Những mong ước tốt đẹp đó chính là những giá trị đích thực của chủ nghĩa xã hội và cũng chính là mục tiêu, là con đường mà Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng ta và nhân dân ta đã lựa chọn và đang kiên định, kiên trì theo đuổi”* [2, tr.2].

Với sự dẫn dắt thuyết phục, Tổng Bí thư nhấn mạnh nguyên tắc đầu tiên: *độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội* là đường lối cơ bản, xuyên suốt của cách mạng Việt Nam và cũng là điểm cốt yếu trong di sản tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Bằng sự trải nghiệm thực tiễn phong phú và sáng tạo, với tầm nhìn chiến lược của vị lãnh tụ thiên tài - Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có kết luận hết sức quan trọng: *“Chỉ có chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản mới giải phóng được các dân tộc bị áp bức và giai cấp công nhân toàn thế giới”* [1, tr.588]. Suốt hành trình lịch sử hơn 90 năm qua, Đảng

Cộng sản Việt Nam luôn luôn kiên trì lý tưởng: chủ nghĩa xã hội là mục tiêu, lý tưởng của Đảng Cộng sản và nhân dân Việt Nam; đi lên chủ nghĩa xã hội là yêu cầu khách quan, là con đường tất yếu của cách mạng Việt Nam. Tại Đại hội toàn quốc lần thứ XI của Đảng (tháng 01-2011) trong Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011), Đảng ta khẳng định: *“Đi lên chủ nghĩa xã hội là khát vọng của nhân dân ta, là sự lựa chọn đúng đắn của Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh, phù hợp với xu thế phát triển của lịch sử”*.

Chủ nghĩa xã hội là gì? qua lý giải của Tổng Bí thư đã cho ta thấy rõ nhận thức tổng quát: xã hội chủ nghĩa mà nhân dân Việt Nam đang phấn đấu xây dựng là một xã hội dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh; do nhân dân làm chủ; có nền kinh tế phát triển cao, dựa trên lực lượng sản xuất hiện đại và quan hệ sản xuất tiến bộ phù hợp; có nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc; con người có cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc, có điều kiện phát triển toàn diện; các dân tộc trong cộng đồng Việt Nam bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp đỡ nhau cùng phát triển; có Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân do Đảng Cộng sản lãnh đạo; có quan hệ hữu nghị và hợp tác với các nước trên thế giới.

2.2. Con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

Chỉ trong một bài viết đăng trọn một trang Báo Nhân dân, sau khi định hướng nhận thức tổng quát xã hội xã hội chủ nghĩa nước ta đang xây dựng, nhận thức con đường đi lên chủ nghĩa xã hội là một sự nghiệp lâu dài, vô cùng khó khăn và phức tạp, Tổng Bí thư đã trình bày hệ thống các luận điểm cơ bản sau đây:

2.2.1. Phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là một đột phá lý luận rất cơ bản và sáng tạo của Đảng ta

Đây là thành quả lý luận quan trọng qua 35 năm thực hiện đường lối đổi mới, xuất phát từ thực tiễn Việt Nam và tiếp thu có chọn lọc kinh nghiệm của thế giới. Kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là nền kinh tế thị trường hiện đại, hội nhập quốc tế, vận hành đầy đủ, đồng bộ theo các quy luật của kinh tế thị trường, có sự quản lý của nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo; bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa, nhằm mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. *Đó là một kiểu kinh tế thị trường mới* trong lịch sử phát triển của kinh tế thị trường; một kiểu tổ chức kinh tế vừa tuân theo những quy luật của kinh tế thị trường vừa dựa trên cơ sở và được dẫn dắt, chi phối bởi các nguyên tắc và bản chất của chủ nghĩa xã hội, thể hiện trên cả ba mặt: *sở hữu, tổ chức quản lý và phân phối*. Đây không phải là nền kinh tế thị trường tư bản chủ nghĩa và cũng chưa phải là nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa đầy đủ (vì nước ta còn đang trong thời kỳ quá độ).

Một đặc trưng cơ bản, một thuộc tính quan trọng của định hướng xã hội chủ nghĩa trong kinh tế thị trường ở nước ta là *“Phải gắn kinh tế với xã hội, thống nhất chính sách kinh tế với chính sách xã hội, tăng trưởng kinh tế đi đôi với thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội ngay trong từng bước, từng chính sách và trong suốt quá trình phát triển”* [2, tr.2]. Tổng Bí thư đã nhấn mạnh điểm đặc sắc này ở Việt Nam. Ông còn nhấn mạnh: *“Mỗi chính sách kinh tế đều phải hướng tới mục tiêu phát triển xã hội; mỗi chính sách xã hội phải nhằm tạo ra động lực thúc đẩy phát triển kinh tế; khuyến khích làm giàu hợp pháp phải đi đôi với xóa đói, giảm nghèo bền vững, chăm sóc những người có công, những người có hoàn cảnh khó khăn”* [2, tr.2]. Và Tổng Bí thư coi đó là *“Yêu cầu có tính nguyên tắc để bảo đảm sự phát triển lành mạnh, bền vững, theo định hướng xã hội chủ nghĩa”* [2, tr.2].

2.2.2. Xác định văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc; xác định phát triển văn hóa đồng bộ, hài hòa với tăng trưởng kinh tế và tiến bộ, công bằng xã hội

Nền văn hóa mà chúng ta xây dựng là nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, một nền văn hóa thống nhất trong đa dạng, dựa trên các giá trị tiến bộ, nhân văn; chủ nghĩa Mác – Lê-nin và Tư tưởng Hồ Chí Minh giữ vai trò chủ đạo trong đời sống tinh thần xã hội, kế thừa và phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp của tất cả các dân tộc trong nước, tiếp thu những thành tựu, tinh hoa văn hóa nhân loại, phấn đấu xây dựng một xã hội văn minh, lành mạnh vì lợi ích chân chính và phẩm giá con người.

2.2.3. Phát triển kinh tế, thực hiện chính sách công bằng và tiến bộ xã hội, xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc đều hướng đến mục tiêu trung tâm: xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện

Tổng Bí thư đặc biệt nhấn mạnh: *“Con người giữ vị trí trung tâm trong chiến lược phát triển; phát triển văn hóa, xây dựng con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của công cuộc đổi mới; phát triển giáo dục - đào tạo và khoa học - công nghệ là quốc sách hàng đầu; bảo vệ môi trường là một trong những vấn đề sống còn, là tiêu chí để phát triển bền vững; xây dựng gia đình hạnh phúc, tiến bộ làm tế bào lành mạnh, vững chắc của xã hội, thực hiện bình đẳng giới là tiêu chí của tiến bộ, văn minh”* [2, tr.2].

2.2.4. Điều kiện và sức mạnh để đảm bảo thực hiện thắng lợi con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam là tổ chức, triển khai thành công mô hình chính trị và cơ chế vận hành Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý và nhân dân làm chủ

Nhận thức sâu sắc sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản là nhân tố quyết định thắng lợi của công cuộc đổi mới và bảo đảm cho đất nước

phát triển theo đúng định hướng xã hội chủ nghĩa, chúng ta đặc biệt chú trọng công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, coi đây là nhiệm vụ then chốt, có ý nghĩa sống còn đối với Đảng và chế độ xã hội chủ nghĩa. Đảng Cộng sản Việt Nam là đội tiên phong của giai cấp công nhân Việt Nam; Đảng ra đời, tồn tại và phát triển là vì lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc. Khi Đảng cầm quyền, lãnh đạo cả dân tộc, được toàn dân thừa nhận là đội tiên phong lãnh đạo của mình và do đó Đảng là đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của nhân dân lao động và của cả dân tộc Việt Nam.

Đảng Cộng sản Việt Nam luôn lấy chủ nghĩa Mác – Lê-nin và Tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động cách mạng, lấy tập trung dân chủ làm nguyên tắc tổ chức cơ bản. Đảng lãnh đạo bằng cương lĩnh, chiến lược, các định hướng về chính sách và chủ trương lớn; bằng công tác tuyên truyền, thuyết phục, vận động, tổ chức, kiểm tra, giám sát và bằng hành động gương mẫu của đảng viên; thống nhất lãnh đạo công tác cán bộ. Ý thức được nguy cơ đối với đảng cầm quyền là tham nhũng, quan liêu, thoái hóa..., nhất là trong điều kiện kinh tế thị trường, Đảng Cộng sản Việt Nam, như Tổng Bí thư đã chỉ rõ: *“Phải thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn, đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội, chủ nghĩa cá nhân, chống tham nhũng, quan liêu, lãng phí, thoái hóa... trong nội bộ Đảng và trong toàn bộ hệ thống chính trị”* [2, tr.2].

V.I.Lê-nin đã từng chỉ ra, *“Vấn đề Nhà nước là vấn đề khó nhất của chính trị”*, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đặc biệt quan tâm đến việc xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam thực sự của dân, do nhân dân và vì nhân dân, trên cơ sở liên minh giữa công nhân, nông dân và trí thức do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo. Tổng Bí thư viết: *“Nhà nước đại diện cho quyền làm chủ của nhân dân, đồng thời là người tổ chức thực hiện*

đường lối của Đảng; có cơ chế để nhân dân thực hiện quyền làm chủ trực tiếp và dân chủ đại diện trên các lĩnh vực của đời sống xã hội, tham gia quản lý xã hội” [2, tr.2]. Điều cốt lõi là *“Nhà nước bảo đảm các điều kiện để nhân dân là chủ thể của quyền lực chính trị”* [2, tr.2], phát huy được mọi nguồn lực xã hội, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, công bằng, dân chủ, văn minh.

Kết thúc bài viết của mình, Tổng Bí thư nhất mạnh đến vai trò của nhân dân, sức mạnh dôi non, lấp biển của quần chúng nhân dân khi được tổ chức thành lực lượng thống nhất nhận thức, ý chí, và hành động. Tổng Bí thư kết luận: *“Cả lý luận và thực tiễn đều cho thấy, xây dựng chủ nghĩa xã hội là kiến tạo một kiểu xã hội mới về chất, hoàn toàn không hề đơn giản, dễ dàng. Đây là cả một sự nghiệp sáng tạo vĩ đại, đầy thử thách, khó khăn, một sự nghiệp tự giác, liên tục, hướng đích lâu dài, không thể nóng vội. Vì vậy, bên cạnh việc xác định chủ trương, đường lối đúng, bảo đảm vai trò lãnh đạo của Đảng, phải phát huy mạnh mẽ vai trò sáng tạo, sự ủng hộ và tham gia tích cực của nhân dân. Nhân dân tiếp nhận, ủng hộ và nhiệt tình tham gia thực hiện đường lối của Đảng vì thấy đường lối đó đáp ứng đúng yêu cầu, nguyện vọng của mình. Sức mạnh nhân dân là cội nguồn sâu xa của thắng lợi, của phát triển”* [2, tr.2].

3. KẾT LUẬN

Trên hành trình đổi mới và phát triển, để xây dựng Tổ quốc Việt Nam phồn vinh và cường thịnh, ngày càng đàng hoàng hơn, to đẹp hơn như Chủ tịch Hồ Chí Minh hằng mong muốn, điều hết sức quan trọng là phải xuất phát từ thực tiễn đất nước nhưng phải chủ động, sáng tạo và tích cực hội nhập quốc tế phù hợp với xu thế của thời đại trên cơ sở kiên định nền tảng tư tưởng, lý luận của chủ nghĩa Mác – Lê-nin, Tư tưởng Hồ Chí Minh. Tác phẩm của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đầy tâm huyết, mang tầm cao trí tuệ, kết tinh những giá trị lý luận và thực

tiền, cũng là thông điệp gửi đến toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ta đoàn kết, thống nhất tư tưởng, ý chí và hành động trên con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 15, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
[2] Nguyễn Phú Trọng (2021), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Báo Nhân dân số 23945 ra thứ hai ngày 17-5-2021.

Ngày nhận bài: 05-6-2021. Ngày biên tập xong: 17-6-2021. Duyệt đăng: 24-7-2021